

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.Н. КАРАЗІНА**

“ЗАТВЕРДЖУЮ ”

Перший проректор ХНУ імені В.Н. Каразіна

(Александров В.В.)

“ _____ ” _____ 2012 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Елементи теорії многополюсників і матриць»

для напрямку підготовки 7.070201 – «Прикладна фізика»

**Радіофізичний факультет
Кафедра фізики НВЧ**

1. Нормативні дані з дисципліни

Семестр 5					Характеристика дисципліни
Кількість годин	86				Цикл:
Кількість залікових кредитів (ECTS)	5				Загальноосвітніх
Аудиторних занять	54	ЛК	ПЗ	Лб	Форма навчання: денна
		36	18		
Самостійна робота	32				
Форма контролю	мод. залік				Курс: 3
Курсовий проект					
					Семестр: 5 Дисципліна вивчається з 2008 р.

Робоча програма розроблена на підставі освітньо-професійної програми вищої освіти за професійним спрямуванням **7.070201** – «Прикладна фізика» Київ, 2004 р.

Програму склав доцент кафедри фізики НВЧ, канд. фіз.-мат. наук, доц. Д.С. Денисов.

Програма затверджена на засіданні кафедри фізики НВЧ «_____» _____ 2009 р.
(Протокол № _____).

Зав. кафедри фізики НВЧ _____ доц. Звягінцев А.О.

Програма схвалена методичною комісією радіофізичного факультету.
Протокол № _____ від _____ 2009 р.

Голова Ради (методичної комісії) _____ проф. Черногор Л.Ф.

4. Структура залікових кредитів.

4.1. Розподіл обсягу змістовних модулів за видами занять.

4.1.1. Осінній семестр.

Залік кред.	Змістов. мод.	Назва та зміст змістового модуля	Розподіл часу за видами занять, год					
			Лк	Лб	Пз	Срс		
							Кз	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	1	Элементы теории 4-х полюсников и матриц 1.1. Коэффициенты 4-х полюсников 1.2. Входное сопротивление 1.3. Некоторые сведения из матричной алгебры						
	2	2.1. Каскадное соединение 4-х полюсников 2.2. Изменение направления передачи энергии						
	3	3.1. Волновые матрицы 4-х полюсника 3.2. Свойства матрицы рассеяния						
	4	4.1. Свойства матрицы рассеяния (продолжение) 4.2. 4-х полюсники из реактивных элементов						
	5	5.1. О минимальном числе параметров, определяющих свойства 4-х полюсников 5.2. Согласование 4-х полюсников						
	6	6.1. Согласование передающих линий 6.2. Применение матриц в теории многополюсников						
	7	7.1. Основные теоремы теории многополюсников 7.2. Определение схемы 2-х полюсника по заданным его свойствам						
	8	8.1. Параметры 4-х полюсников 8.2. Эквивалентные схемы 4-х полюсников						
	9	9.1. Симметричные 4-х полюсники 9.2. Соединения 4-х полюсников						
	10	10.1. Фильтры 10.2. Последовательное и параллельное соединение 4-х полюсников						
	11	11.1. Шестиполусники 11.2. Схемы, содержащие N-пар зажимов 11.3. Резонансные схемы						
	12	12.1. Сочленение нескольких передающих линий 12.2. Обобщение теоремы однозначности на 2N-полюсные соединения						
	13	13.1. Симметрия матриц полного сопротивления и полной проводимости 13.2. Физические ограничения параметров реальных соединений						
	14	14.1. Определение токов и напряжений на						

		зажимах волноводов, по которым распространяются волны нескольких типов 14.2. Матрица рассеяния						
	15	15.1. Симметрия 15.2. Преобразование матрицы рассеяния при смещении плоскости зажимов						
	16	16.1. Т-матрица последовательной цепи соединений 16.2. Матрица рассеяния при подключенной нагрузке к одной из передающих линий						
Всього за 5-й семестр			36		18		27	

4.2. Лабораторні роботи та практичні заняття.

4.2.1. Осінній семестр.

№ Зміст мод.	Теми занять	Обсяг год.	Рейт. оцінки	Літер. джерела
1	2	3	4	5
1	Коэффициенты 4-х полюсников. Входное сопротивление	2	10-15	1...4
2	Необратимый 4-х полюсник. Эквивалентная схема необратимого 4-х полюсника	2	10-15	1...4
3	Нормированные волны напряжения в 4-х полюснике	2	10-15	1...4
4	Режим входной и выходной цепей 4-х полюсника при согласовании на минимум отражений от загрузки и генератора	2	10-15	1...4
5	Режим входной и выходной цепей 4-х полюсника при согласовании на максимум выходной активной мощности	2	10-15	1...4
	Загальна кількість	10	50-75	

4.3. Рейтингова оцінка за дисципліною.

4.3.1. Осінній семестр.

Вид заняття / контрольний захід										
Рейтинг оцінка Min/max	Тест №1	Тест №2	Тест №3	КТ	Тест №4	Тест №5	Тест №6	КТ	Підс. тест	Рейтинг. оцінка
		10-15	10-15	10-15	30-45	10-15	10-20	10-20	30-55	10-10

СЕМИНАРСКИЕ ЗАНЯТИЯ

Темы.

1. Теория линий передачи. Волновое сопротивление.
2. Режимы передающих линий.
3. Применение отрезков передающих линий в качестве резонаторов.
4. Применение отрезков передающих линий в качества шлейфов.
5. Волноводные линии передачи.

Література

Основна література:

1. Зелях Э.В. Основы общей теории линейных электрических схем. Изд-во АН СССР, 1951.
2. Гончаров В.А. Теория интерполирования и приближения функций. Гостехиздат. – М., 1954.
3. Гарновский Н.Н. Теоретические основы электропроводной связи. Ч. 1. Связьиздат. – М., 1956.
4. Теория линий передачи СВЧ. Ч.1. Под. Ред. Шпунтовой А.И. Изд-во «Сов. Радио». – М., 1951. – 259 с.